

IN MEMORIAM

Mano širdies žodžiai Mokytojai

Prof. Vanda Aramavičiūtė (1936–2017)

Tik vieną vienintelį kartą mes, IŠĖJĘ pro tas pačias duris, atgal nebegrįšime... Nebemažstysime... Nebekalbėsime... Nebesimelsime... Tylėsime.

Aš nežinojau, kokios spalvos ašara. Nežinau, kokia lietaus lašų spalva... Kasdienybės sraute mes dažnai nepastebime spalvų – tai, su kuo kasdien susiduriame begalę kartų. Jos išsilieja dienų tėkmėje ir dažnai atrodo visiškai blankios. Ryškus būna tik įspūdis, bet ir jį dažnai palengva pamirštame, jis išsitrina įvykių fone. Dažnai tik iš įpratimo kartojame, kad saulė yra geltona, žolė ir lapai vasarą žali, o rudenį pagelsta, kažkiek parausta. Tačiau tą 2017 spalio antrąją dieną, kai Mokytojų dienos išvakarėse nutrūko Mokytojos prof. Vandos Aramavičiūtės gyvenimas ir sužinojus tai skruostu išdavikiškai nuriedėjo ašara, supratau, kad nėra bespalvės ašaros. Ašara, nuriedėjusi išgirdus slegiančią netekties žinią, buvo kupina išsiskyrimo skausmo, ji buvo juodo atspalvio.

Ar galėčiau savo Mokytoją pavadinti kaip nors išskirtinai? Manau, ji to nusielpė. Tikriausiai visi prisimename, kaip mums mažiems pasakodavo, jog „už devynių jūrų, už devynių girių yra karalystė, o ten gyvena karalius“ – įprasta vaikystės pasakos pradžia. Tada dar nesusimąstydavome,

kas tas karalius... Dabar, prisimenant tą pasaką, prieš akis iškyla Čiurlionio paveikslo karaliai, laikantys delnuose trapų Žemės rutulį ir akylai saugantys jį nuo tolyje šmėzuojančių juodų šešėlių – negandų. Turinčius daug materialių gėrybių kartais vadiname karaliais. Gaila, labai dažnai nepastebime šalia savęs esančių Dvasios Karalių. Dažnai neturtingų, negalinčių paremti materialiai, tačiau mielai dalijančių neįkainojamas vertybes – meilę,

tikėjimą, tvirtybę ir taurumą, pasiaukojimą. Jų širdys visada atviros kiekvienam – jie išklauso ir pataria, guodžia, kai sunku, ir padeda, savo žvilgsniu laimina ir tyliai džiaugiasi su mumis, kai, įdėję pastangų, pasiekiamo tikslą. Tik jų dėka šalia mūsų plevena Meilė ir Šviesa, skleidžiasi Gerumo žiedai, auga Pasitikėjimas.

Tie nepamirštami bendravimo su Mokytoja prof. Aramavičiūte metai man padėjo suprasti, kas yra tikrasis Karalius... Ne tas, kuris tik turi, bet tas, kuris dalija, kuris pats tarnauja Žmogiškumui, Meilei ir Šviesai, tas, kuris gyvena žmonėms, pažadina žmogų aukštesniam, kuris pakelia jo dvasią, priverčia augti, nesitaikyti su pilka ir skurdžia kasdienybe. Negaliu pasakyti, kas padėjo mano Mokytojai eiti tokiu keliu, bet žinau tik viena – kiekvienam reikia kitokio stimulo. Profesorė neatskleidė, kokį stimulą ji buvo gavusi, bet, manau, kad tai buvo Kūrėjo užduotis, o kartu ir dovana.

Manau, kad ji, kaip ne kiekvienas jaunas žmogus, pradedantis savo mokslinę veiklą, suprato, kad gyvenimas – tai kelias, o dvasinė išmintis – procesas. Todėl neatitiktinai Profesorės pagrindinė mokslinių tyrimų sritis nuo pat jos mokslinės veiklos pradžios buvo dorovinis asmenybės auklėjimas ir dvasinis ugdymas. Profesorė labai aktyviai ir produktyviai dirbo, atlikdama teorinius ir empirinius minėtosios tematikos tyrimus: parengė 2 monografijas („Ugdymo samprata“, „Auklėjimas ir dvasinė asmenybės branda“), mokslo studiją „Vertybės ir ugdymas: tarp kaitos ir stabilumo“, sudarė straipsnių rinktinę, skirtą profesorius Leono Jovaišos kūrybai, parengė 4 mokomasias priemones, parašė daugiau nei 200 mokslinių straipsnių. Šalies edukologai gali didžiulius tokiu palikimu.

Profesorė buvo pirmoji prof. habil. dr. Bronislovo Bitino doktorantė, 1973 m. apgynusi pedagogikos mokslų daktaro disertaciją „Individualus priėjimas auklėjant nedarnių šeimų vaikus“, o 1991 m. – habilituoto daktaro disertaciją „Vyresniųjų mokinių dorovinė pozicija ir jos ugdymas“.

Visiškai pagrįstai galima teigti, kad prof. V. Aramavičiūtė turėjo savo doktorantų mokyklą. Ji išugdė 14 doktorantų, savo tematikos sekėjų, kurie vienu ar kitu aspektu Profesorės vadovaujami savo disertaciniuose darbuose nagrinėjo teorinius dvasingumo pamatus ir empirinę jo raišką.

Kiekvienas iš mūsų, jos buvusių mokinių doktorantų, su Profesore turėjome asmeninę, savitą santykį ir galėtume skirtingai jį perteikti, tačiau mūsų visų bendravimą su Profesore siejo vienas pagrindinis dalykas – šių santykių skaidrumas, galima sakyti, kad kiekvienas susitikimas su darbo vadove buvo tam tikra vertybių internalizacijos raiškos pamoka. Mano, kaip buvusios prof. V. Aramavičiūtės doktorantės, pažintis su ja prasidėjo nuo 2004 metų. Penkerius metus trukęs bendravimas su darbo vadove buvo tikra mokykla – ne banali ir monotoniška, o tokia, kurioje užduodamas pamokas turėjai atlikti ne bet kaip, o su atsidavimu, pasiaukojimu, kartais bandant suprasti save ir atsakyti sau, ar pakankamai užaugai, kad galėtum drąsiai dėstyti savo mintis. Daug vėliau supratau, kad didesni tampame ne tada, kai užaugame dideli, bet tada, kai turime didelę širdį ir esame reikalingi kitiems.

Tai buvo ne tik mokslinių tyrimų pradmenų mokymasis, bet ir savitas savęs kaip asmenybės brandinimas, savita ir išskirtinė pedagoginė sąveika. Prisimindama bendravimą su Profesore, jos pamokymus,

patarimus, dažnai suvokiu, kaip retai iš kolegų, studentų ir mus supančioje aplinkoje girdžiu tokius žodžius, kaip antai *meilė, Dievas, tolerancija, kuklumas ir paprastumas, neišdidumas, tiesa (nemelas) ir dvasinė pusiausvira, pagarba vyresniam ir išmintingesniam!* Šiuos žodžius Profesorę minint girdėdavau labai dažnai. Ir jų niekada nebuvo per daug. Tikriausiai šiuos žodžius esame pamiršę... Kartais atrodo, kad daugeliui mus supančių žmonių net baugu šiuos žodžius minėti... Galbūt jiems tai svetima?

Per penkerius metus man tapo aišku, kad tai, ką davė Mokytoja prof. V. Aramavičiūtė, būtų galima apibendrinti vienu sakiniu – „Kai tik įgyjame įprotį mylėti ir atsiveriame šviesai, nebėra kelio atgal į tamsą, nebelieka kelio neapykantai, bai-

mei, išpuikimui ir melui įeiti į naujai sukurta realybę“.

Išėjo mūsų Mokytoja prof. Vanda Aramavičiūtė, palikusi gausų būrį savo mokiinių, bendraminčių. Kiek daug yra tikrų jos sekėjų šiandieną – sunku pasakyti, teatskleidžia tai laikas ir padaryti darbai. Norisi tikėti, kad jų tikrai yra ir dar bus. Per visą savo gyvenimą prof. V. Aramavičiūtė darė viską, kad pasėtų žmonių širdyse dvasingumo ir meilės sėklą. Atgaivinkime ir puoselėkime ją, tegul ši sėkla sudygsta ir išauga meilės gėlė, kuri amžinai žydėtų mūsų širdyse ir nuolatos mums primintų, kad turėjome tokio aukšto dvasinio intelekto mylimą mokytoją, protingą ir išmintingą auklėtoją, atsidavusią ir šviesią mokslininkę, profesorę Vandą Aramavičiūtę. Dėkoju už tai likimui.

Roma Kriaučiūnienė